

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

دوره ششم - سال دوم

۱۳۸۰ - ۱۳۸۱

۹۹۵

شماره ترتیب چاپ

شماره چاپ سابقه

۳۸۰

شماره دفتر ثبت

تاریخ چاپ ۱۳۸۰/۹/۱۳

طرح

طرح حمایت از کودکان و نوجوانان

قضائی و حقوقی

کمیسیونهای ارجاعی

بهداشت و درمان

اداره کل قوانین

بسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

در سال ۱۳۷۲ کشور جمهوری اسلامی ایران به عضویت کنوانسیون حقوق کودک درآمد که در آن باید کشورهای طرف تعهد تمام اقدامات لازم را جهت حفظ و حمایت از حقوق کودکان بعمل آورند و نیز نظر به اینکه سازمان ملل متحد در اعلامیه جهانی حقوق بشر اعلام کرده که دوران کودکی مستلزم مراقبت‌ها و مساعدت‌های ویژه می‌باشد، متأسفانه به دلیل خلاء و یا نارسا بودن قوانین موجود در کشورمان هر روز شاهد حوادث تلخی از پایمال شدن حقوق کودکان معصوم و بیگناهی هستیم که نه فقط موجب معلولیت بلکه در بعضی موارد موجب مرگ آنها می‌گردد، لذا طرح زیر جهت تصویب تقدیم مجلس شورای اسلامی می‌گردد.

ندیمی - طالقانی - تاجرنیا - فاطمه خاتمی - مصوری منش - ناصری پور - وحیدی -
افقهی - شیرزادی - کدیور - سیدناصر موسوی - حاجیان - روزبهی - حیدری زادی -
محسنی - بهیار سلیمانی - سیدآبادی - نظام‌الاسلامی - خوشرو - تاج‌الدین - شکوری -
نریمان - رهبری - آرمین - پیرمؤذن - سلیم مرعشی - سقائی - الماسی - ادب - محمد
رضائی - سیدمسعود حسینی - صالحی لردگان - صالح جلالی - صابری - پورفاطمی -
حسین امیری - سعدایی جهرمی - اللهیاری - آیتی - حسنونند - محبی‌نیا - خدادادی -
خسته‌بند - داویدیان - ربوشه - احمد حبیبی - خاص احمدی - ذوالقدر - یوسفیان -
خلیلی - مختاری - کولائی - معتمد - ابرامیان - پورنجاتی - بورقانی - عدالت -
کیانوش‌راد - انواری - جلالی - جلو درازاده - میرزا کوچکی - علیرضا نوری - آزادمنش

طرح حمایت از کودکان و نوجوانان

ماده ۱- از زمان لازم الاجرا بودن این قانون کلیه اشخاصی که به سن هجده سال تمام همجری شمسی نرسیده‌اند از حمایت‌های زیر بهره‌مند شده و مشمول مقررات این قانون می‌گردند و متخلفین از آن اعم از افراد حقیقی یا حقوقی حسب مورد مجازات خواهند گردید.

ماده ۲- هر نوع اذیت و آزار کودکان و نوجوانان که موجب شود به آنان صدمه جسمانی یا روانی و اخلاقی وارده شده و سلامت جسم یا روان آنان را به مخاطره اندازد ممنوع و مستوجب تعزیر است.

ماده ۳- اعمال زیر از مصادیق کودک آزاری شناخته می‌شود:

- نادیده گرفتن عمدی سلامت و بهداشت روانی و جسمانی کودک.
- هرگونه آزار و آسیب و شکنجه جسمی و روحی.
- سوءاستفاده از کودکان برای قاچاق.
- خرید و فروش کودکان و هرگونه بهره‌کشی و بکارگیری آنان به بهانه تأمین معیشت.

- ممانعت از تحصیل.

- هر نوع تبعیض که منجر به صدمه روانی یا توقف رشد طبیعی کودک گردد و اعمالی از این قبیل که سبب سلب آزادیهای شرعی و قانونی شود.

ماده ۴- کودک آزاری از جرائم عمومی بوده و احتیاج به شکایت شاکی خصوصی ندارد.

تبصره - علاوه بر مراجع قضائی ذی ربط سازمان بهزیستی کشور نیز حق طرح شکایت در محاکم دادگستری را دارد.

ماده ۵- ازدواج با افراد کمتر از سن قانونی ممنوع است. مرتکبین به حبس از سه ماه تا سه سال محکوم خواهند شد.

ماده ۶- هر کس که به نحوی از انحاء موجب اغفال و گمراهی افراد کمتر از هجده سال شده یا از آنان سوءاستفاده جنسی و اخلاقی نماید و یا آنان را تشویق به فحشاء و خودفروشی کند یا موجبات این امر را فراهم سازد مجرم بوده و بر حسب نوع عمل ارتكابی از سه سال تا ده سال حبس محکوم خواهد شد مگر اینکه در قوانین کیفری مجازات شدیدتری پیش بینی شده باشد که در آن صورت مجازات اشد اعمال خواهد شد.

ماده ۷- کسانی که اشخاص کمتر از هجده سال تمام را به ارتكاب جرم تحریک نمایند به مجازاتی که در قانون برای مجرم اصلی مقرر است محکوم می شوند.

ماده ۸- در هر مورد که دلایل کافی برای کودک آزاری وجود داشته باشد مأمورین انتظامی باید فوراً مراتب را به نزدیکترین دادگاه مربوطه اطلاع و برای ورود به منزل و کشف جرم حداکثر ظرف بیست و چهار ساعت اقدام نمایند.

تبصره - کلیه افراد و مؤسسات و مراکزی که به نحوی مسؤولیت نگهداری و سرپرستی کودکان را به عهده دارند - اعم از تمام وقت یا پاره وقت - مکلفند به محض مشاهده موارد کودک آزاری مراتب را جهت پیگیری به مقامات قضائی و سازمان بهزیستی استان مربوطه اطلاع دهند تا حسب مورد موضوع پیگیری قضائی و عنداللزوم نگهداری موقت آن انجام پذیرد.

ماده ۹ - حضانت فرزندان حق و تکلیف والدین است. چنانچه هر یک از والدین به این وظیفه قانونی خود عمل ننماید یا قصور نماید، مرتکب جرم شده و علاوه بر جبران خسارات وارده بر حسب نتایج اعمالشان به حبس از سه ماه تا یکسال یا پرداخت جزای نقدی تا ده میلیون (۱۰ ۰۰۰ ۰۰۰) ریال محکوم خواهند شد.

ماده ۱۰ - در صورت جدائی والدین، دادگاه با رعایت موازین شرعی و عواطف و علائق کودک و امکانات هر یک از والدین، و با در نظر گرفتن مصلحت کودک، سرپرستی او را به هر یک از پدر و مادر که صلاح بداند واگذار می نماید.

در صورتی که هیچ یک از والدین صلاحیت نداشته باشند دادگاه می تواند سرپرستی کودک کمتر از هجده سال را به اقرباء یا بستگان واگذار نموده و یا ترتیب اعزام وی را به مؤسسات شبانه روزی بدهد.

ماده ۱۱ - در هر موردی که طفل نزد یکی از والدین یا اقرباء بسر می برد نمی توان مانع ملاقات کودک با طرف دیگر یا بستگان وی شد. نحوه ملاقات و مدت آن را دادگاه تعیین خواهد کرد که در هر حال کمتر از یک بار در ماه نخواهد بود. کسانی که مانع از ملاقات کودک

شوند و از اجرای حکم دادگاه ممانعت نمایند به حبس از سه ماه تا سه سال و سلب حق سرپرستی محکوم خواهند شد.

ماده ۱۲ - از تاریخ تصویب این قانون کلیه مقررات مغایر با آن فسخ شده و ملغی می‌گردد.

مواد (۱۰۴۱) تا (۱۰۴۴) و (۱۱۶۸) تا (۱۱۷۹) قانون مدنی مصوب ۱۳۱۰

فصل دوم - قابلیت صحت برای ازدواج

ماده ۱۰۴۱ - نکاح قبل از بلوغ ممنوع است.

تبصره، عقد نکاح قبل از بلوغ با اجازه ولی بشرط رعایت مصلحت مولی علیه صحیح می‌باشد.^۱

ماده ۱۰۴۲ - حذف شده است.^۲

ماده ۱۰۴۳ - نکاح دختر باکره اگرچه به سن بلوغ رسیده باشد موقوف به اجازه پدر یا جد پدری او است و هرگاه پدر یا جد پدری بدون علت موجه از دادن اجازه مضایقه کند اجازه او ساقط و در این صورت دختر می‌تواند با معرفی کامل مردی که می‌خواهد با او ازدواج نماید و شرایط نکاح و مهری که بین

۱ - ماده ۱۰۴۱ و تبصره ذیل آن بدو به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۶۱/۱۰/۸، و سپس به موجب ماده ۲۴ قانون اصلاحی مصوب ۱۳۷۰/۸/۱۴ به شرح فوق اصلاح شده است.

۲ - ماده ۱۰۴۲ به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۶۱/۱۰/۸، و نیز براساس ماده ۲۵ قانون اصلاحی مصوب ۱۳۷۰/۸/۱۴ حذف گردیده.

آنها قرار داده شده پس از اخذ اجازه از دادگاه مدنی خاص به دفتر ازدواج مراجعه و نسبت به ثبت ازدواج اقدام نماید.^۱

ماده ۱۰۴۴. در صورتی که پدر یا جد پدری در محل حاضر نباشند و استیذان از آنها نیز عادتاً غیر ممکن بوده و دختر نیز احتیاج به ازدواج داشته باشد، وی می تواند اقدام به ازدواج نماید.

تبصره. ثبت این ازدواج در دفترخانه منوط به احراز موارد فوق در دادگاه مدنی خاص می باشد.^۲

باب دوم - در نگهداری و تربیت اطفال

ماده ۱۱۶۸. نگهداری اطفال هم حق و هم تکلیف ابوبین است.

ماده ۱۱۶۹. برای نگهداری طفل مادر تا دو سال از تاریخ ولادت او اولویت خواهد داشت پس از انقضای این مدت حضانت با پدر است مگر نسبت به اطفال اناث که تا سال هفتم حضانت آنها با مادر خواهد بود.

ماده ۱۱۷۰. اگر مادر در مدتی که حضانت طفل با او است مبتلا به جنون شود یا بدیگری شوهر کند حق حضانت با پدر خواهد بود.

ماده ۱۱۷۱. در صورت فوت یکی از ابوبین حضانت طفل با آنکه زنده است خواهد بود هر چند متوفی پدر طفل بوده و برای او قیم تعیین کرده باشد.

۱- ماده ۱۰۴۳ بدو به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۶۱/۱۰/۸، و سپس طبق ماده ۲۶ قانون اصلاح مصوب ۱۳۷۰/۸/۱۴ به شرح فوق اصلاح شده است.

۲- ماده ۱۰۴۴ به موجب ماده ۲۷ قانون اصلاحی مصوب ۱۳۷۰/۸/۱۴، اصلاح و تبصره ذیل آن نیز طبق همان ماده قانونی بدان اضافه گردیده.

ماده ۱۱۷۲. هیچیک از ابوین حق ندارند در مدتی که حضانت طفل بمعهده آنهاست از نگاهداری او امتناع کند، در صورت امتناع یکی از ابوین حاکم باید بتقاضای دیگری یا بتقاضای قیم یا یکی از اقربا و یا به تقاضای مدعی العموم نگاهداری طفل را بهر یک از ابوین که حضانت بمعهده اوست الزام کند و در صورتیکه الزام ممکن یا مؤثر نباشد حضانت را بخرج پدر و هرگاه پدر فوت شده باشد بخرج مادر تأمین کند.

ماده ۱۱۷۳. هرگاه در اثر عدم مواظبت یا انحطاط اخلاقی پدر یا مادری که طفل تحت حضانت اوست صحت جسمانی و یا تربیت اخلاقی طفل در معرض خطر باشد محکمه می تواند بتقاضای اقربای طفل یا بتقاضای قیم او یا بتقاضای مدعی العموم هر تصمیمی را که برای حضانت طفل مقتضی بداند، اتخاذ کند.

ماده ۱۱۷۴. در صورتیکه بعلت طلاق یا بهر جهت دیگر ابوین طفل در یک منزل سکونت نداشته باشند هر یک از ابوین که طفل تحت حضانت او نمی باشد حق ملاقات طفل خود را دارد تعیین زمان و مکان ملاقات و سایر جزئیات مربوطه به آن در صورت اختلاف بین ابوین با محکمه است.

ماده ۱۱۷۵. طفل را نمی توان از ابوین و یا از پدر و یا از مادری که حضانت با اوست گرفت مگر در صورت وجود علت قانونی.

ماده ۱۱۷۶. مادر مجبور نیست که به طفل خود شیر بدهد مگر در صورتیکه تغذیه طفل بغير شیر مادر ممکن نباشد.

ماده ۱۱۷۷. طفل باید مطیع ابوین خود بوده و در هر سنی که باشد باید به آنها احترام کند.

ماده ۱۱۷۸. ابوین مکلف هستند که در حدود توانایی خود بتربیت اطفال خویش بر حسب مقتضای اقدام کنند و نباید

آنها را مهمل بگذارند.

ماده ۱۱۷۹. ابوبن حق تنبیه طفل خود را دارند ولی به استناد این حق نمی توانند طفل خود را خارج از حدود تأدیبه تنبیه نمایند.

مواد (۱۲)، (۱۳)، (۱۴) و (۱۹) قانون حمایت خانواده مصوب ۱۳۵۳/۱۱/۱۵

ماده ۱۲ - در کلیه مواردی که گواهی عدم اسکان سازش صادر می شود دادگاه

ترتیب نگهداری اطفال و میزان نفقه ایام عده را با توجه بوضع اخلاقی و مالی طرفین و مصلحت اطفال معین می کند و اگر قرار شود فرزندان نزد مادر یا شخص دیگری بمانند ترتیب نگهداری و میزان هزینه آنان را مشخص می نماید نفقه زوجة از عواید و دارائی مرد و نفقه اولاد و مبلغ ماهانه مقرر در ماده ۱۱ از عواید و دارائی مرد یا زن یا هر دو و حتی از حقوق بازنشستگی استیفا خواهد گردید. دادگاه مبلغی را که باید از عواید یا دارائی مرد یا زن یا هر دو برای هر فرزند استیفا گردد تعیین و طریقه اطمینان بخشی برای پرداخت آن مقرر می کند دادگاه همچنین ترتیب ملاقات اطفال را برای طرفین معین می کند حق ملاقات با طفل در صورت غیبت یا فوت پدر یا مادر به تشخیص دادگاه با سایر اقربا خواهد بود

تبصره ۱ - اطفالی که والدین آنان قبل از تصویب این قانون از یکدیگر جدا شده اند در صورتیکه بطریق اطمینان بخشی ترتیب هزینه و نگهداری و حضانت آنان داده نشده باشد مشمول مقررات این قانون خواهند بود.

تبصره ۲ - پرداخت نفقه قانونی زوجة و اولاد بر سایر دیون مقدم است.

ماده ۱۳ - در هر مورد حسب اعلام یکی از والدین یا اقربای طفل یا دادستان یا اشخاص دیگر تشخیص شود که تغییر در وضع حضانت طفل ضرورت دارد (اعم از اینکه قبلاً تصمیمی در این مورد اتخاذ شده یا نشده باشد) و یا بطریق اطمینان بخشی ترتیب نگهداری و حضانت طفل داده نشده باشد دادگاه پس از رسیدگی حضانت طفل را بهر کسی که مقتضی بداند محول می کند و هزینه حضانت بعهده کسی است که بموجب تصمیم دادگاه مکلف بپرداخت آن می شود.

ماده ۱۴ - هرگاه دادگاه خانواده تشخیص دهد کسی که حضانت طفل باو محول شده از انجام تکالیف مربوط بحضانت خودداری کرده یا مانع ملاقات

طفل با اشخاص ذبح شود او را برای هر بار تخلف پرداخت مبلغی از هزارریال تا ده هزار ریال و در صورت تکرار بعدا کثر مبلغ مذکور محکوم خواهد کرد . دادگاه در صورت اقتضا میتواند علاوه بر محکومیت مزبور حضانت طفل را بشخص دیگری واگذار نماید . در هر صورت حکم این ماده مانع از تعقیب متهم چنانچه عمل او طبق قوانین جزائی جرم شناخته شده باشد نخواهد بود . تبصره ۱ - پدر یا مادر یا کسانی که حضانت طفل بآنها واگذار شده نمیتوانند طفل را به شهرستانی غیر از محل اقامت مقرر بین طرفین و یا غیر از محل اقامت قبل از وقوع طلاق و یا یخارج از کشور بدون رضایت والدین بفرستند مگر در صورت ضرورت یا کسب اجازه از دادگاه .

تبصره ۲ - وجوه موضوع این ماده و ماده ۱۱ بصندوق حمایت خانواده

که از طرف دولت تأسیس میشود پرداخت خواهد شد . نحوه پرداخت وجوه مذکور با اشخاص ذینفع طبق آئین نامه ایست که بتصویب هیئت وزیران خواهد رسید .

ماده ۱۹ - تصمیم دادگاه در مورد زیر قطعی است و در سایر موارد فقط پژوهش پذیر میباشد .

۱ - صدور گواهی عدم امکان سازش .

۲ - تعیین نفقه ایام عده و هزینه نگاهداری اطفال .

۳ - حضانت اطفال .

۴ - حق ملاقات با اطفال .

۵ - اجازه مقرر در ماده ۱۶ .

تبصره - در مورد بندهای ۲ و ۳ و ۴ این ماده هرگاه در وضع طفل با والدین

یا سرپرستی که از طرف دادگاه معین شده تغییری حاصل شود که تجدیدنظر در

میزان نفقه یا هزینه نگاهداری یا حضانت یا حق ملاقات با اطفال را ایجاد

کند دادگاه میتواند در تصمیم قبلی خود تجدیدنظر نماید .

قانون حق حضانت فرزندان صغیر یا محجور به مادران آنها مصوب ۱۳۶۴/۵/۶

ماده واحده - حضانت فرزندان صغیر یا محجوری که پدرانشان به مقام والای شهادت رسیده و یا فوت شده باشند با مادران آنها خواهد بود و هزینه تعارف زندگی این فرزندان چنانچه از اموال خودشان باشد در اختیار ولی شرعی است و اگر از طریق بودجه دولت یا از بنیاد شهید پرداخت می شود در اختیار مادرانشان قرار می گیرد مگر آنکه دادگاه صالح در موارد ادعای عدم صلاحیت مادر حکم به عدم صلاحیت بکند.

تبصره ۱ - مقصود از محجور در این قانون مجنون یا سفیه ایست که حشر متصل به صغر باشد.

تبصره ۲ - ازدواج مادرانی که در ماده واحده ذکر شده است مانع از حق حضانت آنها نمیگردد.

تبصره ۳ - حدود هزینه تعارف توسط دادگاه معین و به مادر یا نماینده قانونی او پرداخت خواهد شد.

تبصره ۴ - در مواردی که تعیین حدود هزینه تعارف با عدم صلاحیت مادر به فرزندان شهدا در دادگاه مطرح باشد بنیاد شهید موظف است کارشناس خود رایه دادگاه معرفی کند.

قانون مربوط به حق حضانت مصوب ۱۳۶۲/۴/۲۵

ماده واحده - چنانچه به حکم دادگاه مدنی خاص یا قائم مقام آن دادگاه حضانت طفل بعهده کسی قرار گیرد و پدر یا مادر و یا شخص دیگری مانع اجرای حکم شود و یا از استرداد طفل امتناع ورزد دادگاه صادر کننده حکم وی را الزام به عدم ممانعت یا استرداد طفل مینماید و در صورت مخالفت به حبس تا اجراء حکم محکوم خواهد شد.

قانون اجازه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران

به کنوانسیون حقوق کودک مصوب ۱۳۷۲/۱۲/۱

ماده واحده- کنوانسیون حقوق کودک مشتمل بر یک مقدمه و ۵۴ ماده بشرح پیوست تصویب و اجازه الحاق دولت جمهوری اسلامی ایران به آن داده میشود مشروط بر آنکه مفاد آن در هر مورد و هر زمان در تعارض با قوانین داخلی و موازین اسلامی باشد و یا قرارگیرد از طرف دولت جمهوری اسلامی ایران لازم‌الرعایه نباشد.

کنوانسیون حقوق کودک

مقدمه:

کشورهای طرف کنوانسیون حاضر:

با توجه به اینکه طبق اصول اعلام شده در منشور سازمان ملل به رسمیت شناختن حقوق لاینفک، مساوی و منزلت تمام اعضای خانواده بشری زیربنای آزادی، عدالت و صلح در جهان است.

با در نظر داشتن اینکه اعضای سازمان ملل، در منشور سازمان، اعتقاد خود را به حقوق اساسی، مقام و ارزش انسان و عزم خود را برای افزایش پیشرفت‌های اجتماعی و معیارهای بهتر زندگی در آزادیهای بیشتر اعلام کرده‌اند.

با تشخیص اینکه سازمان ملل در اعلامیه جهانی حقوق بشر و در کنوانسیون‌های بین‌المللی حقوق بشر اعلام موافقت نموده که هر یک از افراد بدون هرگونه تبعیض از نظر نژاد، رنگ، جنس، زبان، مذهب، عقاید سیاسی و غیره خاستگاه اجتماعی یا ملی، مال، تولد و یا سایر خصوصیات، در تمام حقوق و آزادیهایی که در آن کنوانسیون‌ها و اعلامیه‌ها اعلام شده، ذیحق می‌باشد.

و نظر به اینکه سازمان ملل در اعلامیه جهانی حقوق بشر اعلام نموده است که دوران کودکی مستلزم مراقبت‌ها و مساعدت‌های ویژه می‌باشد.

با اعتقاد به اینکه خانواده به عنوان جزء اصلی جامعه و محیط طبیعی برای رشد و رفاه تمام اعضای خود خصوصاً کودکان می‌بایست از حمایت‌ها و مساعدت‌های لازم برخوردار شود به نحوی که بتواند مسئولیت‌های خود را در جامعه ایفاء کند.

با تشخیص اینکه کودک برای رشد کامل و متعادل شخصیتی خود می‌بایست در محیط خانواده و در فضایی (مملو) از خوشبختی، محبت و تفاهم بزرگ شود.

با توجه به اینکه کودک می‌بایست آمادگی کامل برای زندگی فردی در جامعه داشته باشد و در سایه ایده‌آل‌هایی که در منشور سازمان ملل اعلام شده خصوصاً صلح، احترام، بردباری، آزادی، برابری و اتحاد بزرگ شود.

با در نظر داشتن اینکه لزوم انجام مراقبت‌های ویژه از کودک در اعلامیه حقوق کودک ژنو ۱۹۲۴ مطابق با ۱۳۰۳ بیان شده، در ۲۰ نوامبر ۱۹۵۹ مطابق با ۲۹ آبان ماه ۱۳۳۸ در اعلامیه حقوق کودک مجمع عمومی به تصویب رسیده، در اعلامیه جهانی حقوق بشر و در میثاق بین‌المللی حقوق مدنی و سیاسی (خصوصاً در مواد ۲۳ و ۲۴)، در کنوانسیون بین‌المللی حقوق اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی (خصوصاً در ماده ۱۰) و در اسناد و احکام سازمانهای تخصصی و سازمانهای بین‌المللی مربوط به رفاه کودکان به رسمیت شناخته شده است.

با توجه به اینکه در اعلامیه جهانی حقوق بشر تصریح شده است: «کودک بخاطر نداشتن رشد کامل فیزیکی و ذهنی محتاج مراقبت‌ها و محافظت‌هایی از جمله حمایت‌های مناسب حقوقی قبل و بعد از تولد می‌باشد».

با در نظر گرفتن مفاد اعلامیه اصول حقوقی و اجتماعی مربوط به حمایت و رفاه کودکان

با اشاره ویژه به موضوع کفالت و فرزند خواندگی ملی و بین‌المللی، قانون حداقل استاندارد سازمان ملل در مورد اجرای عدالت برای افراد صغیر (قوانین بکن) و اعلامیه حمایت از زنان و کودکان در موقع اضطراب و جنگ‌ها.

با تشخیص اینکه در تمام کشورهای جهان کودکانی وجود دارند که تحت شرایط دشوار زندگی می‌کنند و اینگونه کودکان محتاج توجهات ویژه‌ای هستند.

با توجه به اهمیت ارزش‌های سستی و فرهنگی هر ملت در حمایت و تعلیم و تربیت یکنواخت کودک.

و با عنایت به اهمیت همکاری‌های بین‌المللی برای بهبود شرایط زندگی کودکان در تمام کشورها خصوصاً کشورهای در حال توسعه.

به توافقات ذیل نایل شدند.

بخش ۱:

ماده ۱- از نظر کنوانسیون حاضر منظور از کودک افراد انسانی زیر سن ۱۸ سال است مگر اینکه طبق قانون قابل اجرا در مورد کودک سن بلوغ کمتر تشخیص داده شود.

ماده ۲-

۱- کشورهای طرف کنوانسیون، حقوقی که در این کنوانسیون برای کودکانی که در حوزه قضائی آنها زندگی می‌کنند در نظر گرفته شده را بدون توجه به هرگونه تبعیض و بدون ملاحظه نژاد، رنگ، مذهب، زبان، عقاید سیاسی، ملیت خاستگاههای قومی و اجتماعی، مال، عدم توانائی، تولد و یا سایر احوال شخصیه والدین و یا قیم قانونی محترم شمرده و تضمین خواهند نمود.

۲- کشورهای طرف کنوانسیون تمام اقدامات لازم را جهت تضمین حمایت از کودک در مقابل تمام اشکال تبعیض، مجازات بر اساس موقعیت، فعالیت‌ها ابراز عقیده و یا عقاید والدین، قیم‌های قانونی و یا اعضای خانواده کودک به عمل خواهند آورد.

۱- در تمام اقدامات مربوط به کودکان که توسط مؤسسات رفاه اجتماعی عمومی و یا خصوصی، دادگاهها، مقامات اجرایی، یا ارگانهای حقوقی انجام می شود، منافع کودک از اهم ملاحظات می باشد.

۲- کشورهای طرف کنوانسیون متقبل می شوند که حمایت ها و مراقبت های لازم را برای رفاه کودکان، با توجه به حقوق وظایف والدین آنها، قیم های قانونی و یا سایر افرادی که قانوناً مسئول آنان هستند، تضمین کنند و در این راستا اقدامات اجرایی و قانونی مناسب معمول خواهند گردید.

۳- کشورهای طرف کنوانسیون تضمین خواهند نمود که مؤسسات، خدمات و وسائل که مسئول مراقبت و حمایت کودکان هستند مطابق با معیارهایی که توسط مقامات ذیصلاحیت خصوصاً در زمینه های ایمنی، بهداشت و از نظر تعداد کارکنان (آن مؤسسات) و نیز نظارت مناسب گذاشته شده مطابق داشته باشند.

ماده ۱- کشورهای طرف کنوانسیون اقدامات ضروری اجرایی و قانونی را جهت تحقق حقوق شناخته شده در کنوانسیون حاضر معمول خواهند داشت. کشورهای طرف کنوانسیون با توجه به حقوق اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی اقداماتی را در جهت بکارگیری حداکثر منابع موجود خود و در صورت لزوم در چهارچوب همکاریهای بین المللی به عمل خواهند آورد.

ماده ۵- کشورهای طرف کنوانسیون احترام به مسئولیت ها، حقوق و وظایف والدین و یا در صورت قابلیت اطلاق، اعضای خانواده بزرگی که از طریق آداب محلی بوجود می آید، قیم های قانونی و یا سایر اشخاص که قانوناً مسئول کودک هستند را متقبل می شوند و به طریقی که موجب تکامل توانائی های کودک شود راهنمایی ها و ارشادات لازم را جهت اعمال حقوق شناخته شده کودک در کنوانسیون حاضر به عمل خواهند آورد.

ماده ۶-

۱- کشورهای طرف کنوانسیون حق ذاتی هر کودک را برای زندگی به رسمیت خواهند شناخت.

۲- کشورهای طرف کنوانسیون (وجود) حداکثر امکانات را برای بقا و پیشرفت کودک تضمین خواهند نمود.

ماده ۷-

۱- تولد کودک بلافاصله پس از بدنیآ آمدن ثبت می شود و از حقوقی مانند حق داشتن نام، کسب تابعیت و در صورت امکان، شناسایی والدین و قرار گرفتن تحت سرپرستی آنها برخوردار می باشد.

۲- کشورهای طرف کنوانسیون این حقوق را مطابق با قوانین ملی و تعهدات خود طبق اسناد بین المللی مربوطه در این زمینه خصوصاً در مواردیکه کودک در صورت عدم اجرای آنها آواره محسوب گردد، لازم الاجرا تلقی خواهند کرد.

ماده ۸-

- ۱- کشورهای طرف کنوانسیون حق کودک برای حفظ هویت خود منجمه ملیت، نام و روابط خانوادگی را طبق قانون و بدون مداخله تضمین خواهند کرد.
- ۲- در مواردیکه کودک بطور غیر قانونی از مقام یا برخی از حقوق مربوط به هویت خود محروم شود، کشورهای عضو حمایت و مساعدت‌های لازم را برای استیفای سریع حقوق فوق به عمل خواهد آورد.

ماده ۹-

- ۱- کشورهای طرف کنوانسیون تضمین می‌نمایند که کودکان علیرغم خواسته‌شان از والدین خود جدا نشوند، مگر در مواردی که مقامات ذیصلاح مطابق قوانین و مقررات و منوط به بررسی‌های قضائی مصمم شوند که این جدائی به نفع کودک است. اینگونه تصمیمات ممکن است در موارد بخصوصی از قبیل سوء استفاده و یا بی‌توجهی والدین از کودک و یا هنگام جدا شدن والدین ضرورت یابد و در این صورت باید در مورد محل اقامت کودک تصمیمی اتخاذ شود.
- ۲- در هر یک از مراحل دادرسی مربوط به پاراگراف اول ماده ۹ باید به تمام طرفهای ذینفع فرصت داده شود در مراحل دادرسی شرکت کرده و نظرات خود را ابراز کنند.

۳- کشورهای طرف کنوانسیون حق کودکی که از یکی یا هر دو والدین جدا شده را مبنی حفظ روابط شخصی و تماس مستقیم با والدین بطور منظم رعایت خواهند نمود، مگر در مواردیکه این امر منافع کودک باشد.

۴- هنگامی که جدائی ناشی از اقدامات دولت از قبیل بازداشت، زندانی کردن، تبعید، اخراج یا مرگ (منجمه مرگی که در حین توقیف بودن شخص صادر شود) یکی یا هر دو والدین و یا کودک باشد، کشور طرف کنوانسیون بنا به درخواست، والدین یا کودک یا در صورت اقتضا یکی از اعضای خانواده را در جریان اطلاعات ضروری در مورد اموال فرد غایب خانواده قرار خواهد داد، مگر در مواردیکه دادن این گونه اطلاعات مضر به حال کودک باشد. کشورهای طرف کنوانسیون همچنین تضمین خواهند نمود که تسلیم این درخواست فی‌نفسه عواقبی برای افراد مربوطه در پی نداشته باشد.

ماده ۱۰-

۱- مطابق با تعهدات کشورهای طرف کنوانسیون در پاراگراف ۱ ماده ۹ درخواست کودک یا والدین وی را برای ورود یا ترک کشور برای به هم پیوستن محدود خانواده از سوی کشور طرف کنوانسیون با نظر مثبت و به روشی انسانی و سریع بررسی خواهد شد.

کشورهای طرف کنوانسیون همچنین تضمین خواهند نمود که تسلیم اینگونه درخواست‌ها عواقبی برای درخواست کننده و اعضای خانواده آنها در پی نخواهد داشت.

۲- کودکی که والدینش در کشورهای جداگانه زندگی می کنند حق دارد گذشته از شرایط استثنائی بطور منظم روابط شخصی و تماس مستقیم با والدین خود داشته باشد. بدین منظور و مطابق با تعهدات کشورهای طرف کنوانسیون تحت پاراگراف ۲ ماده ۹، کشورهای طرف کنوانسیون حق والدین و کودک برای ترک هر کشور منجمله کشور خودشان و ورود به کشورشان را محترم خواهند شمرد. حق ترک هر کشوری فقط مشمول محدودیتهایی است که در قانون تصریح شده و برای حفظ امنیت ملی، نظم عمومی، سلامت عمومی یا اخلاقیات یا حقوق یا آزادیهای دیگران یا سایر حقوقی که در این کنوانسیون به رسمیت شناخته شده اند، ضروری است.
ماده ۱۱-

۱- کشورهای طرف کنوانسیون اقداماتی را در جهت مبارزه با انتقال قاچاق و عدم بازگشت کودکان (مقیم) خارج معمول خواهند داشت.
۲- در این راستا، کشورهای طرف کنوانسیون انعقاد توافقنامه های دوجانبه و چندجانبه یا پذیرش توافقنامه های موجود را تشویق خواهند نمود.
ماده ۱۲-

۱- کشورهای طرف کنوانسیون تضمین خواهد کرد کودکی که قادر به شکل دادن به عقاید خود می باشد بتواند این عقاید را آزادانه درباره تمام موضوعاتی که مربوط به وی می شود ابراز کند، به نظرات کودک مطابق با سن و بلوغ وی بهاداده می شود.

۲- بدین منظور، خصوصاً برای کودک فرصت هایی فراهم آورده می شود تا بتواند در هر یک از مراحل دادرسی های اجرائی و قضائی مربوط به وی بطور مستقیم یا از طریق نماینده یا شخصی مناسب به طریقی که مطابق با مقررات اجرائی قوانین ملی باشد، ابراز عقیده نماید.
ماده ۱۳-

۱- کودک دارای حق آزادی ابراز عقیده می باشد. این حق شامل آزادی جستجو، دریافت و رساندن اطلاعات و عقاید از هر نوع، بدون توجه به مرزها، کثی یا شغاهی یا چاپ شده، به شکل آثار هنری یا از طریق هر رسانه دیگری به انتخاب کودک می باشد.

۲- اعمال این حق ممکن است منوط به محدودیت های بخصوص باشد، ولی این محدودیت ها فقط منحصر به مواردی است که در قانون تصریح شده و ضرورت دارند.

الف) برای احترام به حقوق یا آبروی دیگران، یا
ب) برای حفاظت از امنیت ملی یا نظم عمومی یا بخطر سلامت عمومی و یا مسائل اخلاقی.

ماده ۱۴-

۱- کشورهای طرف کنوانسیون حق آزادی فکر، عقیده و مذهب را برای کودک محترم خواهند شمرد.

۲- کشورهای طرف کنوانسیون حقوق و وظایف والدین و در صورت شمول قیم‌های قانونی کودک را درباره هدایت کودک در جهت حقوق وی به طریقی که باعث اعتدالی استعدادها و توانائی‌های کودک شود، محترم خواهند شمرد.

۳- آزادی اظهار مذهب و عقاید فقط طبق محدودیت‌هایی که در قانون تصریح شده و برای حفظ امنیت، نظم، سلامت و اخلاقیات عمومی و یا حقوق آزادیهای اساسی دیگران لازم است، محدود می‌شود.

ماده ۱۵-

۱- کشورهای طرف کنوانسیون حقوق کودک را در مورد آزادی (تشکیل) اجتماعات و آزادی مجمع مسالمت آمیز به رسمیت می‌شناسد.

۲- به غیر از محدودیت‌هایی که در قانون تصریح شده و یا برای حفظ منافع امنیت ملی یا امنیت عمومی، نظم عمومی، سلامت عمومی و اخلاقیات و یا حقوق و آزادیهای دیگران ضروری است، هیچ محدودیتی در اعمال این حقوق وجود ندارد.

ماده ۱۶-

۱- در امور خصوصی، خانوادگی، یا مکاتبات هیچ کودکی نمی‌توان دلخواه یا غیر قانونی دخالت کرد یا هتک حرمت نمود.

۲- کودک در برابر اینگونه دخالت‌ها و یا هتک حرمت‌ها مورد حمایت قانون قرار دارد.

ماده ۱۷- کشورهای طرف کنوانسیون به عملکرد مهم رسانه‌های گروهی واقف بوده و دسترسی کودک را به اطلاعات و مطالب از منابع گوناگون ملی و بین‌المللی خصوصاً مواردیکه مربوط به اعتدالی رفاه اجتماعی، معنوی یا اخلاقی و بهداشت جسمی و روحی وی می‌شود را تضمین می‌کنند. در این راستا، کشورها اقدامات ذیل را به عمل خواهند آورد:

الف) تشویق رسانه‌های گروهی به انتشار اطلاعات و مطالبی که برای کودک استفاده‌های اجتماعی و فرهنگی داشته و با روح ماده ۲۹ نیز مطابق است.

ب) تشویق همکاریهای بین‌المللی در جهت تولید، مبادله و انتشار اینگونه اطلاعات و مطالب از منابع گوناگون فرهنگی، ملی و بین‌المللی.

ج) تشویق تولید و انتشار کتابهای کودکان.

د) تشویق رسانه‌های گروهی جهت توجه خاص به احتیاجات مربوط به آموزش زبان کودکانی که به گروههای اقلیت تعلق دارند یا مربی هستند.

ه) تشویق توسعه خط مشی‌های مناسب در جهت حمایت از کودک در برابر اطلاعات و مطالبی که به سعادت وی آسیب می‌رساند با توجه به مفاد مواد ۱۳ و ۱۸.

ماده ۱۸-

۱- کشورهای طرف کنوانسیون بیشترین تلاش خود را برای تضمین به رسمیت شناخته شدن این اصل که هر دو والد کودک مسوولیت‌های مشترکی در مورد رشد و پیشرفت کودک دارند به عمل خواهند آورد.

والدین و یا قیم‌های قانونی مسوولیت عمده را در مورد رشد و پیشرفت کودک به عهده دارند. اساسی‌ترین مسأله آنان (حفظ) منافع عالیۀ کودک است.

۲- کشورهای طرف کنوانسیون به منظور تضمین و اعتلای حقوقی که در این کنوانسیون بیان شده همکاری‌های لازم را با والدین و قیم‌های قانونی در جهت اجرای مسوولیت‌هایش برای تربیت کودک به عمل خواهند آورد و ایجاد موسسات، تسهیلات و خدماتی را برای نگهداری کودکان تضمین خواهند کرد.

۳- کشورهای طرف کنوانسیون تمام اقدامات لازم را در جهت تضمین حق استفاده کودکانی که دارای والدین شاغل می‌باشند از خدمات و تسهیلات مربوط به نگهداری کودکان به عمل خواهند آورد.

ماده ۱۹-

۱- کشورهای طرف کنوانسیون تمام اقدامات قانونی، اجرایی، اجتماعی و آموزشی را در جهت حمایت از کودک در برابر تمام اشکال خشونت‌های جسمی و روحی، آسیب‌رسانی، یا سوء استفاده بی‌توجهی یا رفتار سهل‌انگارانه، بدرفتاری یا استثمار منجمله سوء استفاده‌های جنسی در حینی که کودک تحت مراقبت والدین یا قیم‌های قانونی یا هر شخص دیگری قرار دارد، بعمل خواهند آورد.

۲- اینگونه اقدامات حمایتی در موارد مقتضی باید شامل اقدامات مؤثر برای ایجاد برنامه‌های اجتماعی در جهت فراهم آوردن حمایت‌های لازمه از کودکان و کسانی که مسوول مراقبت از وی می‌باشند و نیز حمایت در برابر سایر اشکال محدودیت‌ها و نیز برای شناسایی گزارش، رجوع، تحقیق، رفتار و پیگیری موارد بدرفتارهایی که قبلاً ذکر شد و نیز برای درگیری‌های قضائی باشد.

ماده ۲۰-

۱- کودک نباید بطور موقت یا دائم از محیط خانواده و از منافع خویش محروم باشد و باید از طرف دولت تحت مراقبت و مورد مساعدت قرار گیرد.

۲- کشورهای طرف کنوانسیون می‌بایست طبق قوانین ملی خود مراقبت‌های جایگزین دیگری را برای اینگونه کودکان تضمین نماید.

۳- اینگونه مراقبت‌ها شامل موارد زیادی می‌شود از جمله تعیین سرپرست کفالت در قوانین اسلامی، فرزند خواندگی و یا در صورت لزوم (اعزام کودک) به موسسات مناسب مراقبت از کودکان به هنگام بررسی راه‌حل‌ها به استمرار در تربیت کودک، قومیت، مذهب، فرهنگ و زبان کودک باید توجه خاص شود.

ماده ۲۱- کشورهای می‌بایست تمام اقدامات لازم را در جهت تضمین و شناساندن و مجاز می‌دانند، باید منافع عالیۀ کودک را در اولویت قرار دهند و نکات زیر را مراعات کنند:

الف) تضمین اینکه فرزند خواندگی فقط از سوی مقامات ذیصلاحی انجام شود که مطابق با قوانین و مقررات لازم الاجرا و براساس اطلاعات موثق و قبایل اطمینان تعیین می کنند که فرزند خواندگی با توجه به وضعیت وی در ارتباط، والدین، خویشاوندان و قیم های قانونی مجاز است و در صورت مقتضی رضایت اشخاص فوق را برای فرزند خواندگی براساس مشورت های لازمه کسب می کنند.

ب) تشخیص اینکه در صورتی که کودک را نتوان به روشی مناسب در کشور خود تحت سرپرستی یک خانواده درآورد، فرزند خواندگی در سایر کشورها به عنوان راه حلی دیگر مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

ج) تضمین برخورداری کودکانی که در سایر کشورها پذیرفته می شوند از مراقبت ها و حقوقی که به هنگام فرزند خواندگی در کشور خود، شامل حال آنان می شود.

د) اتخاذ تمام اقدامات لازم جهت تضمین اینکه قبول کودک در سایر کشورها برای افراد مربوطه دربردارنده منافع مالی نباشد.

ه) در صورت لزوم، پیشبرد اهداف ماده حاضر از طریق انعقاد قراردادها یا اتخاذ ترتیبات دو یا چند جانبه و تلاش در این چهار چوب برای تضمین اینکه پذیرش کودک در یک کشور دیگر از طریق ارگانها یا مقامات ذیصلاح انجام شود.

ماده ۲۲-

۱- کشورهای طرف کنوانسیون اقدام لازم را جهت تضمین برخورداری کودکی که خواهان پناهندگی است و یا پناهنده تلقی می شود چه همراه والدین خود باشد یا شخص دیگری، مطابق با قوانین و مقررات محلی و بین المللی، از حمایت ها و مساعدت های بشردوستانه لازم از حقوق مربوطه که در این کنوانسیون یا سایر اسناد بشردوستانه یا حقوق بشر مقرر شده و کشورهای فوق الذکر نسبت به آنها متعهد می باشند، به عمل خواهند آورد.

۲- بدین منظور، کشورهای طرف کنوانسیون بنا به صلاحدید خود با سازمان ملل و سایر سازمانهای بین المللی یا غیر دولتی ذیصلاح که با سازمان ملل کار می کنند در جهت حمایت و مساعدت از اینگونه کودکان و ردیابی والدین یا سایر اعضای خانواده کودکان پناهنده و برای کسب اطلاعات لازم برای به هم پیوستن مجدد اعضای خانواده همکاری خواهند کرد. در صورتی که موفق به یافتن والدین یا سایر اعضای خانواده نشوند، با کودک همانگونه که در این کنوانسیون اظهار شده درست مانند کودکی که به طور موقت یا دائم از محیط خانوادگی به هر دلیل محروم شده، رفتار خواهد شد.

ماده ۲۳-

۱- کشورهای طرف کنوانسیون اذعان دارند کودکی که ذهناً یا جسماً دچار نقص می باشد باید در شرایطی که متضمن منزلت و افزایش آنکا به نفس باشد و شرکت فعال کودک در جامعه را تسهیل نماید، از یک زندگی ابرومندانه و کامل برخوردار گردد.

۲- کشورهای طرف کنوانسیون حق کودکان معلول را برای سرخورداری از مراقبت‌های ویژه به رسمیت می‌شناسند و ارائه این مراقبت‌ها را بنا به اقتضاء مناسب شرایط والدین و یا مسوولین کودک و منوط به وجود منابع، به اینگونه کودکان و کسانی که مسوول مراقبت از وی هستند، تشویق و تضمین خواهند کرد.

۳- با تشخیص نیازهای ویژه کودک معلول، کمک‌های مقرر شده در پاراگراف ۲ ماده حاضر در صورت امکان می‌بایست بطور رایگان و با در نظر گرفتن منابع مالی والدین و یا مسوولین کودک انجام گیرد و می‌بایست به نحوی برنامه‌ریزی شود که کودک معلول بتواند دسترسی موثر به آموزش، تعلیم و تربیت و خدمات مراقبتی بهداشتی، خدمات توانبخشی، آمادگی برای اشتغال و ایجاد فرصت به روشی که موجب دستیابی کودک به حداکثر کمال اجتماعی و پیشرفت شخصی از جمله پیشرفت فرهنگی و معنوی وی می‌شود، داشته باشد.

۴- کشورهای طرف کنوانسیون در سایه همکاری‌های بین‌المللی، مبادله اطلاعات لازم را در زمینه مراقبت‌های بهداشتی پیشگیری، معالجات پزشکی، روانشناسی و عملی کودکان معلول منجمله انتشار و در دسترس قرار دادن اطلاعات مربوط به روش‌های توانبخشی، آموزش و خدمات حرفه‌ای با هدف قادر ساختن کشورهای طرف کنوانسیون به پیشبرد توانائی‌ها و مهارت‌های خود و گسترش تجربیات آنان در این زمینه‌ها، افزایش خواهند داد. در این ارتباط، به نیازهای کشورهای در حال توسعه توجه خاصی مبدول خواهد شد.

ماده ۲۴-

۱- کشورهای طرف کنوانسیون حق کودک را جهت برخورداری از بالاترین استاندارد بهداشت و از تسهیلات لازم برای درمان بیماری و توانبخشی به رسمت می‌شناسند.

آنان برای تضمین اینکه هیچ کودکی از رسیدن به این حق و دسترسی به خدمات بهداشتی محروم نخواهند شد، تلاش خواهند نمود.

۲- کشورهای طرف کنوانسیون موضوع را تا اجرای کامل این حق دنبال خواهند کرد و خصوصاً در زمینه‌های ذیل اقدامات مناسب را اتخاذ خواهند کرد:

(الف) کاهش میزان مرگ و میر نوزادان و کودکان.

(ب) تضمین فراهم نمودن مشورت‌های پزشکی و مراقبت‌های بهداشتی لازم در مورد تمام کودکان با تاکید بر گسترش مراقبت‌های بهداشتی اولیه.

(ج) مبارزه با بیماری‌ها و سوء تغذیه، از جمله در چهارچوب مراقبت‌های بهداشتی اولیه از طریق یکار بستن تکنولوژی‌های در دسترس و از طریق فراهم نمودن مواد غذایی مقوی و آب آشامیدنی سالم و در نظر گرفتن خطرات آلودگی محیط زیست.

(د) تضمین مراقبت‌های قبل و پس از زایمان مادران.

(ه) تضمین اینکه تمام اقشار جامعه خصوصاً والدین و کودکان از مزایای تغذیه، شیر مادر، بهداشت و بهداشت محیط زیست و پیشگیری از حوادث اطلاع داشته و به

آموزش دسترسی داشته و در زمینه استفاده در اطلاعات اولیه بهداشت کودک و تغذیه مورد حمایت قرار دارند.

و) توسعه مراقبت‌های بهداشتی پیشگیرانه، ارائه راهنمایی‌های لازم به والدین و آموزش تنظیم خانواده و خدمات.

۳- کشورهای طرف کنوانسیون تمام اقدامات لازم و مناسب را برای زدودن روش‌های معالجات سنتی و خرافی در مورد بهداشت کودکان به عمل خواهند آورد.

۴- کشورهای طرف کنوانسیون پیشبرد و تشویق همکاری‌های بین‌المللی را برای دستیابی تدریجی به تحقق کامل حقوق شناخته شده در کنوانسیون حاضر را متقبل می‌شوند. در این ارتباط، به نیازهای کشورهای در حال توسعه توجه خاصی خواهد شد.

ماده ۲۵- کشورهای طرف کنوانسیون حق کودکانی که توسط مقامات دیپلاخ به منظور مراقبت حفاظت و یا بهداشت جسمی و روحی به خانواده‌ای داده شده است را جهت انجام بررسی دوره‌ای نحوه رفتار با کودک و تمام وضعیت‌های مربوط به فرزند خواندگی وی را به رسمیت می‌شناسند.

ماده ۲۶-

۱- کشورهای طرف کنوانسیون حق برخورداری از امنیت اجتماعی منجمله بیمه اجتماعی را برای تمام کودکان به رسمیت می‌شناسند و اقدام لازم را جهت دستیابی به تحقق کامل این حق مطابق با قوانین ملی به عمل خواهند آورد.

۲- این مزایا در صورت مقتضی می‌بایست با توجه به منافع و شرایط کودک و اشخاصی که مسئولیت نگهداری وی را به عهده دارند و نیز هرگونه ملاحظه دیگری مربوط به کاربرد این مزایا در جهت منافع کودک در اختیارشان قرار گیرد.

ماده ۲۷-

۱- کشورهای طرف کنوانسیون حق تمام کودکان را نسبت به برخورداری از استاندارد مناسب زندگی برای توسعه جسمی، ذهنی و روحی و اخلاقی و اجتماعی را به رسمیت می‌شناسند.

۲- والدین یا سایر اشخاص مسوول کودک، مسئولیت عمده‌ای در جهت تضمین شرایط زندگی مناسب برای پیشرفت کودک را در چهارچوب توانایی‌ها و امکانات عالی خود به عهده دارند.

۳- کشورهای طرف کنوانسیون، مطابق با شرایط ملی و در چهارچوب امکانات خود، اقدام ضروری را برای یاری والدین و سایر اشخاص مسوول کودک در جهت اعمال این حق به عمل خواهند آورد و در صورت لزوم کمک‌های مالی و برنامه‌های حمایتی را خصوصاً در مورد تغذیه، پوشاک و مسکن فراهم خواهند کرد.

۴- کشورهای طرف کنوانسیون اقدام لازم را جهت تضمین مراقبت‌های در حین نقاهت کودک از سوی والدین و یا سایر اشخاصی که مسئولیت مالی کودک را به عهده دارند چه در داخل و چه در خارج از کشور به عمل خواهند آورد، در مواردی که

شخص مسؤول مالی کودک در کشوری متفاوت از کشور کودک زندگی می کند، کشورهای طرف کنوانسیون پذیرش موافقتنامه های بین المللی یا انعقاد اینگونه موافقتنامه ها و نیز اتخاذ تدابیر ترتیبات لازم را تسریع خواهند نمود.

ماده ۲۸-

۱- کشورهای طرف کنوانسیون حق کودک را نسبت به آموزش و پرورش به رسمیت می شناسند و برای دستیابی تدریجی به این حق و براساس ایجاد فرصت های مساوی، اقدامات ذیل را معمول خواهند داشت:

(الف) اجباری و رایگان نمودن تحصیل ابتدائی برای همگان.

(ب) تشویق توسعه اشکال مختلف آموزش متوسطه منجمله آموزش حرفه ای و کلی در دسترس قرار دادن اینگونه آموزش ها برای تمام کودکان و اتخاذ اقدامات لازم از قبیل ارائه آموزش و پرورش رایگان و دادن کمک های مالی در صورت لزوم.

(ج) در دسترس قرار دادن آموزش عالی برای همگان براساس توانائی ها و از هر

طریق مناسب. ... در دسترس قرار دادن اطلاعات و راهنمایی های آموزشی و حرفه ای برای تمام

کودکان.

(د) اتخاذ اقداماتی جهت تشویق حضور مرتب کودکان در مدارس و کاهش غیبت ها.

۲- کشورهای طرف کنوانسیون تمام اقدامات لازم را جهت تضمین اینکه نظم و انضباط در مدارس مطابق با حفظ شئون انسانی کودکان بوده و مطابق با کنوانسیون حاضر باشد، به عمل خواهند آورد.

۳- کشورهای طرف کنوانسیون همکاری های بین المللی را در موضوعات مربوط به آموزش و پرورش خصوصاً در زمینه زدودن جهل و بیسوادی در سراسر جهان و تسهیل دسترسی به اطلاعات فنی و علمی و روش های مدرن آموزشی، تشویق و افزایش خواهند داد. در این ارتباط، به نیازهای کشورهای در حال توسعه توجه خاصی خواهد شد.

ماده ۲۹-

۱- کشورهای طرف کنوانسیون موافقت می نمایند که موارد ذیل باید جزء آموزش و پرورش کودکان باشد:

(الف) پیشرفت تکامل شخصیت، استعدادها و توانایی های ذهنی و جسمی

کودکان. ... (ب) توسعه احترام به حقوق بشر و آزادی های اساسی و اصول مذکور در منشور

سازمان ملل.

(ج) توسعه احترام به والدین کودک، هویت فرهنگی، زبان و ارزش های وی و ارزش های ملی کشوری که در آن زندگی می کند، به موطن اصلی وی و به تمدن های متفاوت با تمدن وی.

د) آماده نمودن کودک برای داشتن زندگی مسئولانه در جامعه‌ای آزاد و با روحیه‌ای (مملو) از تفاهم صلح، صبر، تساوی زن و مرد و دوستی بین تمام مردم، گروه‌های قومی، مذهبی و ملی و اشخاص دیگر.
ه) توسعه احترام نسبت به محیط طبیعی.

۲- از هیچیک از بخش‌های این ماده و ماده ۲۸ نباید چنان تعبیر شود که مداخله‌ای در آزادی افراد و ارگان‌ها برای تأسیس و اداره موسسات آموزشی‌ای که همواره طبق اصول ذکر شده در پاراگراف ۱ ماده حاضر و با شرط ارائه آموزش مطابق با حداقل استاندارد ذکر شده توسط دولت ایجاد می‌شوند، تلقی شود.

ماده ۳۰- در کشورهای که اقلیت‌های قومی و مذهبی و یا اشخاص بومی زندگی می‌کنند، کودکانی که متعلق به این اقلیت‌هاست باید به همراه سایر اعضای گروهش از حق برخورداری از فرهنگ خود و تعلیم و اعمال مذهب خود و یا زبان خود برخوردار باشد.

ماده ۳۱-

۱- کشورهای طرف کنوانسیون حق کودک را برای تفریح و آرامش و بازی و فعالیت‌های خلاق مناسب سن خود و شرکت آزادانه در حیات فرهنگی و هنرها را به رسمیت می‌شناسند.

۲- کشورهای طرف کنوانسیون حق کودک را برای شرکت کامل در حیات فرهنگی و هنری محترم شمرده و توسعه می‌دهند و فراهم نمودن فرصت‌های مناسب را جهت شرکت در فعالیتهای فرهنگی، هنری خلاق و تفریحی تشویق خواهند نمود.
ماده ۳۲-

۱- کشورهای طرف کنوانسیون حق کودک را جهت مورد حمایت قرار گرفتن در برابر استثمار اقتصادی و انجام هرگونه کاری که زیان‌بار بوده و یا توقیفی در آموزش وی ایجاد کند و یا برای بهداشت جسمی، روحی، معنوی، اخلاقی و یا پیشرفت اجتماعی وی مضر باشد رایه رسمیت می‌شناسند.

۲- کشورهای طرف کنوانسیون اقدامات لازم قانونی، اجرایی، اجتماعی و آموزشی را در جهت تضمین اجرای ماده حاضر به عمل خواهند آورد. در این راستا، و با توجه به مواد مربوط در سایر اسناد بین‌المللی، کشورهای طرف کنوانسیون خصوصاً موارد ذیل را مورد توجه قرار خواهند داد:

الف) تعیین حداقل سن یا حداقل سنین برای انجام کار.

ب) تعیین مقررات مناسب از نظر ساعات و شرایط کار.

ج) تعیین مجازات‌ها و یا اعمال سایر ضمانت‌های اجرایی مناسب جهت تضمین اجرای مؤثر ماده حاضر.

ماده ۳۳- کشورهای طرف کنوانسیون تمام اقدامات لازم از جمله اقدامات قانونی، اجرایی، اجتماعی، آموزشی را جهت حمایت از کودکان در برابر استفاده غیر قانونی از مواد مخدر و یا مواد محرک همانگونه که در معاهدات بین‌المللی مربوطه

تعریف شده و جلوگیری از استفاده از کودکان در تولید غیر قانونی و قاچاق اینگونه مواد به عمل خواهند آورد.

ماده ۳۴- کشورهای طرف کنوانسیون متقبل می‌شوند که از کودکان در برابر تمام اشکال سوء استفاده‌ها و استثمارهای جنسی حمایت کنند. بدین منظور، کشورهای فوق خصوصاً اقدامات ملی، دو و چند جانبه را در جهت جلوگیری از موارد زیر به عمل می‌آورند:

الف- تشویق یا وارد نمودن کودکان برای درگیر در هرگونه فعالیتهای غیر قانونی جنسی.

ب- استفاده استثماری از کودکان در فاحشه‌گری و سایر اعمال غیر قانونی جنسی.

ج- استفاده استثماری از کودکان در اعمال و مطالب پرونوگرافیک.

ماده ۳۵- کشورهای طرف کنوانسیون تمام اقدامات ضروری ملی، دو و چند جانبه را برای جلوگیری از ربوده شدن، فروش و یا قاچاق کودکان به هر شکل و به هر منظور به عمل خواهند آورد.

ماده ۳۶- کشورهای طرف کنوانسیون از کودکان در برابر تمام اشکال استثمار که هر یک از جنبه‌های رفاه کودک را به مخاطره اندازد، حمایت خواهند کرد.

ماده ۳۷- کشورهای طرف کنوانسیون اجرای اقدامات ذیل را متقبل می‌شوند:

الف- هیچ کودکی نباید تحت شکنجه یا سایر رفتارهای بیرحمانه و غیر انسانی یا مغایر شئون انسان قرار گیرد. مجازات اعدام و یا حبس ابد را بدون امکان آزادی نمی‌توان در مورد کودکان زیر ۱۸ سال اعمال کرد.

ب- هیچ کودکی نباید بطور غیر قانونی و یا اختیاری زندانی شود. دستگیری، بازداشت و یا زندانی کردن یک کودک می‌بایست مطابق با قانون باشد و به تنها آخرین راه چاره و برای کوتاهترین مدت ممکن باید بدان متوسل شد.

ج- با کودک زندانی باید بخاطر مقام ذاتی انسان، رفتاری انسانی و توأم با احترام داشت به نحوی که نیازهای بخصوص سنی وی در نظر گرفته شود. کودکان زندانی خصوصاً باید از افراد بزرگسال جدا شوند مگر اینکه این امر مغایر مصالح کودک باشد. کودک حق داشتن تماس با خانواده خود را از طریق نامه و ملاقات دارد به غیر از شرایط استثنائی.

د- هر کودک زندانی می‌بایست از حق دسترسی سریع به مشاوره حقوقی و یا سایر مساعدت‌های ضروری و نیز حق اعتراض نسبت به مشروعیت زندانی شدن خود در برابر دادگاه یا سایر مقامات ذیصلاح، مستقل و بی‌طرف و تضمین‌گیری سریع در اینگونه موارد برخوردار باشد.

ماده ۳۸-

۱- کشورهای طرف کنوانسیون متقبل می‌شوند به مقررات قانون بین‌المللی

بشردوستی در زمان جنگ‌های مسلحانه که مربوط به کودکان می‌شود احترام بگذارند.

۲- کشورهای طرف کنوانسیون هرگونه اقدام عملی را جهت تضمین اینکه افراد کمتر از ۱۵ سال در مخاصمات مستقیماً شرکت نمی‌کنند، متقبل می‌شوند.

۳- کشورهای طرف کنوانسیون از استخدام افراد کمتر از ۱۵ سال در نیروهای مسلح خود خودداری خواهند کرد. این کشورها برای استخدام افرادی که بالای ۱۵ سال و زیر ۱۸ سال سن دارند، اولویت را به بزرگترها خواهند داد.

۴- کشورهای طرف کنوانسیون، مطابق با تعهدات خود نسبت به قانون بین‌المللی بشردوستی در جهت حمایت از افراد غیر نظامی به هنگام جنگ‌های مسلحانه، تمام اقدامات عملی را برای تضمین حمایت و مراقبت از کودکانی که تحت تأثیر (عواقب) جنگ قرار گرفته‌اند به عمل خواهند آورد.

ماده ۳۹- کشورهای طرف کنوانسیون تمام اقدامات لازم را برای تسریع بهبودی جسمی و روحی و سازش اجتماعی کودکانی که قربانی بی‌توجهی، استثمار، سوءاستفاده، شکنجه یا سایر اشکال رفتاری یا تنبیه خشونت‌آمیز، غیر انسانی و تحقیر کننده یا جنگ بوده است، به عمل خواهند آورد. این روند بهبودی و پیوستن مجدد به جامعه می‌بایست در محیطی که موجب سلامت، انکای نفس و احترام کودک شود، انجام شود.

ماده ۴۰-

۱- کشورهای عضو در مورد کودکان متهم یا مجرم به نقض قانون کیفری این حق را به رسمیت می‌شناسند، با آنان مطابق با شئونات و ارزش کودک رفتار گردد که این امر موجب افزایش احترام کودک نسبت به حقوق بشر و آزادیهای اساسی دیگران شده و سن کودک را در نظر گرفته و باعث افزایش خواست وی برای سازش وی با جامعه و به عهده گرفتن نقشی سازنده می‌گردد.

۲- بدین منظور و با توجه به مفاد مربوطه اسناد بین‌المللی، کشورهای عضو خصوصاً موارد ذیل را تضمین می‌نمایند:

الف) هیچ کودکی نباید به خاطر اعمالی که در زمان ارتکاب توسط قانون ملی یا بین‌المللی منع شده، متهم یا مجرم به نقض قانون کیفری شناخته شود.

ب) هر کودکی که متهم یا محکوم به نقض قانون کیفری شود حداقل دارای تأمین‌های زیر خواهد بود:

(۱) بیگناه شناخته شدن تا زمانی که جرم طبق قانون ثابت نشده.

(۲) اطلاع مستقیم و سریع از اتهامات وارده برعلیه وی، در صورت لزوم از طریق والدین و یا قیم‌های قانونی، و (حق) داشتن مشاوره حقوقی و یا سایر کمک‌ها در تهیه و ارائه دفاعیه.

(۳) روشن شدن موضوع در اسرع وقت توسط مقام یا ارگان قضائی بیطرف و مستقل و طی یک دادرسی عادلانه در حضور وکیل یا سایر کمک‌های حقوقی، مگر

اینکه این امر در جهت منافع کودک تشخیص داده نشود خصوصاً با در نظر گرفتن سن، موقعیت و یا والدین و یا قیم‌های قانونی کودک.

۴- مجبور نبودن به دادن شهادت و یا اظهار تقصیر، بررسی شاهدان مختلف و یا کسب اجازه شرکت و یا بررسی شاهدان وی در شرایط مساوی.

۵- دسترسی به مقام و یا ارگان قضائی ذیصلاح، بیطرف و مستقل بالاتر بر طبق قانون در صورت مجرم شناخته شدن.

۶- حق استفاده رایگان از مترجم در صورتی که کودک قادر به درک زبان مورد استفاده (در دادگاه) نباشد.

۷- مجرمانه بودن کامل موضوع در طول تمام مراحل دادرسی.

۳- کشورهای عضو در جهت افزایش وضع قوانین، مقررات، مقامات و مؤسساتی که خصوصاً مربوط به کودکان متهم، یا مجرم به نقض قانون کیفری تلاش خواهند کرد و خصوصاً اقدامات ذیل را معمول خواهند داشت:

الف) قائل شدن حداقل سن برای نقض قانون کیفری به نحوی که زیر این سن، کودک دارای قدرت نقض قانون تلقی نشود.

ب) در صورت تناسب و تمایل (وضع) مقرراتی در جهت رفتار با اینگونه کودکان بدون توسل به دادرسی‌های قضائی، به شرطی که حقوق بشر و ضمانت‌های حقوقی کاملاً رعایت شود.

۴- تأمین مسائل از قبیل نگهداری، راهنمایی، نظارت، مشاوره، تادیب، فرزند خواندگی، تعلیم و تربیت و برنامه‌های آموزشی و حرفه‌ای و سایر اقدامات دیگر در جهت تضمین اینکه با کودکان رفتاری متناسب با رفاه و شرایط و جرم آنها خواهد شد.

ماده ۴۱- هیچک از (مواد) کنوانسیون حاضر قوانینی که در جهت تحقق حقوق کودک مؤثرتر بود، و جزء موارد زیر می‌باشد را تحت تأثیر قرار نمی‌دهد:

الف) قانون کشور عضو، یا

ب) قانون بین‌المللی لازم‌الاجرا در آن کشور.

بخش ۲:

ماده ۲۰-۴۲- کشورهای عضو موظف هستند اصول و مقررات کنوانسیون را به طریقی مناسب و فعال برای بزرگسالان و کودکان به اطلاع همگان برسانند.

ماده ۴۳-

۱- به منظور بررسی پیشرفت کشورهای عضو در جهت تحقق تعهداتشان در قبال کنوانسیون حاضر، می‌بایست کمیته‌ای در مورد حقوق کودک برای انجام وظایفش که ذکر خواهد شد، تشکیل گردد.

۲- کمیته شامل ده کارشناس یا موقعیت‌عالی از نظر اخلاقی و با صلاحیت در زمینه‌هایی که در این کنوانسیون ذکر شده، خواهد بود. اعضای کمیته توسط

کشورهای عضو از میان اتباع خود انتخاب می‌شوند و سمت شخصی خودشان خدمت خواهند کرد. در این زمینه به پراکندگی جغرافیائی برابر و نیز سیستم‌های حقوقی عمده توجه خاص خواهد شد.

۳- اعضای کمیته توسط کشورهای عضو با رای‌گیری مخفی از میان لیست نامزدها انتخاب می‌شوند. هر یک از کشورهای عضو می‌توانند یک نفر از اتباع خود را نامزد کنند.

۴- انتخابات اولیه کمیته ظرف کمتر از ۶ ماه پس از تاریخ به اجرا درآمدن کنوانسیون و پس از آن هر ۲ سال یک بار انجام خواهد شد. حداقل ۴ ماه قبل هر انتخابات، دبیرکل سازمان ملل طی نامه‌ای از کشورهای عضو خواستار تعیین نامزدهای خود طی ۲ ماه می‌شود. دبیرکل متعاقباً برحسب الفبا لیستی از اشخاص نامزد شده و کشورهایی که آنان را نامزد کرده‌اند تهیه کرده و آنها را به کشورهای عضو کنوانسیون تسلیم خواهد نمود.

۵- انتخابات در اجلاس‌های کشورهای عضو که توسط دبیرکل در مقرهای سازمان ملل افتتاح می‌شود، انجام می‌گیرد در آن اجلاس‌ها که با حضور دو سوم از کشورهای عضو رسمیت خواهد یافت، اعضای کمیته از میان کسانی که بیشترین آراء و اکثریت مطلق آرای نمایندگان حاضر و رأی دهنده کشورهای عضو را کسب کرده‌اند، برگزیده می‌شوند.

۶- اعضای کمیته برای مدت ۲ سال انتخاب می‌شوند. این افراد در صورت نامزدی مجدد حق انتخاب شدن مجدد را دارا می‌باشند. مدت خدمت ۵ تن از اعضای منتخب در اولین انتخابات در پایان ۲ سال خاتمه می‌یابد، بلافاصله پس از اولین انتخابات اسامی این پنج تن توسط رئیس جلسه و از طریق قرعه‌کشی مشخص خواهد شد.

۷- در صورت فوت، استعفا و یا اعلام عدم توانائی انجام وظیفه اعضای کمیته به هر دلیل، کشوری که این عضو را نامزد کرده منوط به تایید کمیته کارشناس دیگری را از میان اتباع خود برای خدمت در مدت باقی مانده انتخاب خواهد کرد.

۸- کمیته خود مقررات مربوط به خود را وضع خواهد کرد.

۹- کمیته ماموران خود را برای یک دوره ۲ ساله انتخاب خواهد کرد.

۱۰- جلسات کمیته بطور عادی در یکی از مقرهای سازمان ملل یا هر محل مناسب دیگری که توسط کمیته تعیین می‌شود، تشکیل می‌گردد. کمیته بطور عادی سالانه تشکیل جلسه می‌دهد. مدت جلسات کمیته در جلسه‌ای با شرکت کشورهای عضو کنوانسیون حاضر و با تایید مجمع عمومی تعیین شده و در صورت لزوم تغییر خواهد یافت.

۱۱- دبیر کل سازمان ملل تجهیزات و پرسنل لازم را برای مفید واقع شدن عملکردهای کمیته، طبق کنوانسیون حاضر فراهم خواهد نمود.

۱۲- با تاکید مجمع عمومی، اعضای کمیته‌ای که طبق کنوانسیون حاضر تشکیل می‌شود در طی مدت خدمت از محل منافع سازمان ملل و طبق شرایطی که مجمع عمومی تعیین می‌کند حقوق دریافت خواهند کرد.
ماده ۴۴-

۱- کشورهای عضو متقبل می‌شوند که از طریق دبیر کل سازمان ملل گزارشاتی را در مورد اقداماتی که برای تحقق حقوق شناخته شده در این کنوانسیون به عمل آورده‌اند و پیشرفت‌های حاصله را به کمیته تسلیم کنند:
الف) ظرف ۲ بهال پس از به اجرا درآمدن کنوانسیون در مورد کشور مربوطه.
ب) و پس از آن هر ۵ سال یکبار.

۲- گزارشاتی که طبق ماده حاضر تهیه می‌شوند می‌بایست نشان دهنده عوامل و مشکلاتی که احتمالاً در سر راه انجام تعهدات وجود دارد باشند. این گزارشات همچنین باید شامل اطلاعات کافی در جهت دادن تصویری جامع از اجرای کنوانسیون در کشور مربوطه باشد.

۳- کشوری که یک گزارش اولیه جامع به کمیته ارائه کرده است، می‌تواند از ارائه اطلاعات اساسی که قبلاً طبق پاراگراف ۱ (الف) ماده حاضر فراهم کرده، خودداری کند.

۴- کمیته می‌تواند از کشورهای عضو خواهان اطلاعات بیشتری در مورد نحوه اجرای کنوانسیون شود.

۵- کمیته هر دو سال یکبار از طریق شورای اجتماعی و اقتصادی گزارشاتی را در مورد فعالیتهای خود به مجمع عمومی ارائه خواهد کرد.

۶- کشورهای عضو می‌بایست گزارشات خود را در کشور هایشان بطور گسترده در اختیار همه بگذارند.

ماده ۴۵- به منظور تسریع اجرای موثر کنوانسیون و تشویق همکاری بین‌المللی در زمینه‌های مذکور در کنوانسیون:

الف) سازمان‌های تخصصی، صندوق کودکان سازمان ملل و سایر ارگانهای آن سازمان می‌توانند در حوزه اختیارانشان بر اجرای مواد کنوانسیون حاضر نظارت کنند. کمیته می‌تواند بنا به مقتضی از سازمانهای تخصصی، صندوق کودکان سازمان ملل و سایر ارگانهای دی‌صلاح در زمینه‌هایی که به اختیارات آن سازمان‌ها مربوط می‌شود جهت ارائه نظرات تخصصی در مورد اجرای کنوانسیون دعوت به همکاری کند. کمیته می‌تواند از سازمانهای تخصصی، صندوق کودکان سازمان ملل و سایر ارگانهای سازمان ملل بخواهد در مورد اجرای کنوانسیون در زمینه‌هایی که به اختیارات آنان مربوط می‌شود، گزارشاتی را ارائه نمایند.

ب) کمیته می‌تواند بنا به اقتضاء گزارشات کشورهای عضو که حاوی درخواست و یا اعلام نیاز به همکاری و مساعدتهای فنی است را به همراه نظرات و پیشنهادات خود کمیته در مورد آن تقاضاها به سازمانهای تخصصی، صندوق کودکان سازمان ملل و سایر ارگانهای دی‌صلاح منتقل کند.

ج) کمیته می‌تواند به مجمع عمومی توصیه کند که از دبیر کل بخواهد از طرف خود مطالعاتی را در مورد موضوعات ویژه مربوط به حقوق کودکان متقبل شود.

د) کمیته می‌تواند براساس اطلاعات واصله، متعاقب ماده ۴۴ و ۴۵ کنوانسیون حاضر پیشنهادات و نظرات کلی خود را اعلام کند. این پیشنهادات و نظرات به کشور عضو مربوطه منتقل خواهد شد و به همراه نظرات کشور عضو به مجمع عمومی گزارش خواهد گردید.

بخش ۳:

ماده ۴۶- کنوانسیون حاضر در اختیار تمام کشورها جهت امضاء قرار خواهد گرفت.

ماده ۴۷- کنوانسیون حاضر منوط به تصویب است. اسناد تصویب نزد دبیر کل سازمان ملل باقی خواهد ماند.

ماده ۴۸- تمام کشورها می‌توانند به عضویت کنوانسیون حاضر در آیند، اسناد عضویت نزد دبیر کل سازمان ملل به ودیعه خواهد ماند.

ماده ۴۹-

۱- کنوانسیون حاضر ۳۰ روز پس از تاریخ به ودیعه گذاشته شدن بیستمین سند تصویب یا عضویت نزد دبیر کل سازمان ملل قابل اجرا خواهد بود.

۲- برای هر کشوری که پس از به ودیعه گذاشته شدن بیستمین سند تصویب یا عضویت، کنوانسیون حاضر را تصویب کند یا به عضویت آن درآید، این کنوانسیون ۳۰ روز پس از زمان به ودیعه گذاردن اسناد عضویت یا تصویب کشور مربوطه قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۵۰-

۱- هر یک از کشورهای عضو می‌توانند اصلاحیه‌ای را پیشنهاد کنند و آن را برای دبیر کل سازمان ملل نیز ارسال کنند. دبیر کل اصلاحیه پیشنهادی را با سایر کشورهای عضو در میان می‌گذارد و از آنان در مورد تشکیل کنفرانس کشورهای عضو به منظور بررسی و رای گیری در مورد پیشنهادات نظرخواهی می‌کند. در صورتی که ظرف ۴ ماه پس از اعلام دبیر کل حداقل یک سوم کشورهای عضو موافق چنان کنفرانسی باشند، دبیر کل، کنفرانس را به کمک سازمان ملل افتتاح خواهد کرد. اصلاحیه‌ای که مورد تصویب اکثریت کشورهای عضو حاضر و رای دهنده قرار گیرد جهت تصویب به مجمع عمومی فرستاده خواهد شد.

۲- هر اصلاحیه‌ای که مطابق پاراگراف اول ماده حاضر تصویب شود پس از تصویب مجمع عمومی سازمان ملل و پذیرش دوسوم اکثریت کشورهای عضو قابل اجرا خواهد بود.

۳- پس از به اجرا درآمدن یک اصلاحیه فقط کشورهایی که آن را پذیرفته‌اند موظف به اجرای آن می‌باشند سایر کشورهای عضو همچنان موظف به رعایت کنوانسیون حاضر و سایر اصلاحیه‌های قبلی که آنها را پذیرفته‌اند خواهند بود.

ماده ۵۱-

۱- دبیر کل سازمان ملل متن نظرات کشورها را در هنگام تصویب با عضویت دریافت کرده و در اختیار سایر کشورها خواهد گذاشت.

۲- نظرات مغایر با اهداف و مقاصد کنوانسیون حاضر ممنوع خواهد بود.

۳- نظرات را می‌توان در هر زمان از طریق اعلام به دبیر کل سازمان ملل پس گرفت. دبیر کل تمام کشورها را نیز در جریان خواهد گذاشت. این اعلام در تاریخی که به دست دبیر کل می‌رسد، قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۵۲- کشورهای عضو می‌توانند از طریق ارسال یک اعلان کتبی به دبیر کل از عضویت کنوانسیون خارج شوند. این امر یکسال پس از تاریخ دریافت اعلان توسط دبیر کل قابل اجرا خواهد بود.

ماده ۵۳- دبیر کل سازمان ملل به عنوان امانتدار کنوانسیون حاضر انتخاب شده‌اند.

ماده ۵۴- نسخه اصلی کنوانسیون حاضر به همراه ترجمه عربی، چینی، انگلیسی، فرانسه، روسی و اسپانیایی آن که همگی از اعتبار یکسال برخوردارند، نزد دبیر کل سازمان ملل به ودیعه گذاشته خواهند شد.

با حضور نمایندگان تام‌الاختیار که از طرف دولتهای متبوع خود دارای اختیار هستند این کنوانسیون امضاء گردید.

ورود به اداره قوانین شورای نگهبان

تاریخ ثبت: ۱۳ / /

شماره ثبت:

شماره دفتر کل:

شماره شناسه:

دایره چاپ ونگته:

شماره دفتر کل:	۳۵۰۲
شماره ثبت:	۱۳ / ۱۲ / ۲۰
شماره برگه:	۱۳
تعداد کتبه:	۵۰